

Změny v systému provádění šetření před vývozem a vydávání rostlinolékařských osvědčení s ohledem na Nařízení EP 2016/2031 (PHR)

Vývoz rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů do zemí mimo EU a Švýcarska

Jaké jsou fyto-sanitární podmínky pro vývoz rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů?

Fyto-sanitární podmínky se vždy řídí legislativou **dovážejícího státu**. Při vývozu tedy komodita musí splnit podmínky, které požaduje dovážející stát. Ty jsou dány buď jeho legislativou, popř. jinou úpravou nebo jsou zpracovány formou dovozního povolení (Import permit). ÚKZÚZ vede databázi podmínek pro vývoz, některé jsou zveřejněny na webových stránkách. S ohledem na složitost celé problematiky, je daleko lepší, aby se vývozce obrátil přímo na pracovníky ÚKZÚZ. V některých případech je nutné, aby si vývozce zajistil aktuální znění podmínek u svého obchodního partnera.

Jak, kde a s jakým předstihem mohu požádat o rostlinolékařské osvědčení před vývozem?

O provedení šetření a vystavení rostlinolékařského osvědčení je nutné požádat alespoň dva pracovní dny před plánovaným vývozem, resp. požadavkem na provedení šetření. Tato povinnost je stanovena i v § 28 zákona, a bude v něm nadále figurovat i po jeho novele. Vlastní termín provedení šetření je vždy na domluvě mezi inspektorem a vývozcem, obecně platí, že se ÚKZÚZ snaží zajistit šetření a vystavení rostlinolékařského osvědčení v nejbližším možném termínu. Od 14.12.2019 bude ÚKZÚZ používat **nový formát rostlinolékařských osvědčení**, který bude vycházet z nařízení PHR.

Změnou oproti předchozí úpravě je povinnost registrace vývozců. Registrace se vyžaduje u všech profesionálních provozovatelů, kteří žádají o vystavení rostlinolékařského osvědčení nebo předvývozního certifikátu (čl. 100, 101, 102). Registrace se uskuteční na základě podání žádosti, která bude obsahovat veškeré požadované údaje (Čl. 66 nařízení PHR). **Žádost** může profesionální uživatel podat společně s první žádostí o vývoz, vývozní šetření a vystavení osvědčení nebude nijak blokováno. Celý proces registrace bude nastaven tak, že v případě podání žádosti o vystavení rostlinolékařského osvědčení, bude zároveň vývozce vyzván k podání žádosti o registraci. Jakmile vývozce podá žádost o registraci, bude považován za registrovaného a úkony v rámci vývozního šetření budou pokračovat. Samozřejmě platí, že stávající registrace budou platné, pouze se rozšíří o vývoz.

Jak probíhá vývozní rostlinolékařské šetření a vydání rostlinolékařského osvědčení?

Zásilky rostlin, rostlinných produktů a dalších komodit rostlinného původu vyvážené z ČR do zemí mimo EU musí splňovat požadavky dovážejícího státu. Základním principem je ochrana vlastního území před zavlečením škodlivých organismů, které mohou způsobit významné ekonomické ztráty na produkci. S tím souvisí požadavek na kontrolu zdravotního stavu zásilky před jejím odesláním v zemi exportu a vystavení tzv. rostlinolékařského osvědčení nebo rostlinolékařského osvědčení pro reexport. Osvědčení vystavují inspektoři ÚKZÚZ, jestliže na základě kontroly zásilky zjistí, že zásilka neobsahuje karanténní škodlivé organismy a jsou splněny další požadavky příslušné třetí země.

Kontrola zásilky se provádí na základě žádosti podané vývozcem nebo osobou, která jej zastupuje. Žádost se podává písemně nebo elektronicky nejméně 2 pracovní dny přede dnem naložení (vývozu) zásilky. Kontrola se provádí v místě nakládky nebo v jiném vhodném místě (místo produkce, popř. i přepravní prostředek aj.), kde je umožněn inspektorovi přístup k celé

kontrolované zásilce. Kontrola a vystavení osvědčení je zpoplatněno 500 Kč kolkem v souladu se zákonem o správních poplatcích, je možné využít i předplacení formou převodu na účet. Vždy však musí proběhnout platba předem.

Některé země vyžadují na určité komodity tzv. dovozní povolení (Import permit). Toto povolení si zajišťuje vývozce sám, nejlépe prostřednictvím svého obchodního partnera. Pokud je toto povolení součástí dovozních požadavků, musí jej vývozce předložit inspektorovi ÚKZÚZ ještě před zahájením kontroly zásilky.

V některých případech může být součástí dovozních požadavků také provedení rostlinolékařské kontroly během vegetace, nebo provedení laboratorního rozboru odebraného vzorku, v takovém případě je nutné, aby vývozce včas informoval o zamýšleném vývozu pracoviště ÚKZÚZ, aby mohla být provedena potřebná šetření. Kontrola, odběr a rozbor vzorků jsou zpoplatněny v souladu s vyhláškou č. 221/2002 Sb., sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů.

Mohu obdržet elektronickou verzi rostlinolékařského osvědčení?

O elektronickou verzi rostlinolékařského osvědčení není možné v současné době požádat. Do budoucna se počítá s možností vydávat „e-Phyto“, a to prostřednictvím systému EU nebo národního systému IS VK. Opět bude vystavení „e-Phyto“ omezeno na země, které budou tento způsob certifikace akceptovat.

Jak je vydání rostlinolékařského osvědčení zpoplatněno?

Zpoplatnění je dáno jednak zákonem o správních poplatcích (634/2004 Sb.), kdy je účtován poplatek ve výši 500 Kč za vystavení rostlinolékařského osvědčení. Tento poplatek je možné uhradit při předání rostlinolékařského osvědčení, a to formou kolkové známky, nebo lze využít platbu předem na základě výzvy ÚKZÚZ. Tento poplatek se vždy hradí předem, není možné tento poplatek uhradit prostřednictvím faktury, zaplacením hotově na místě. Od poplatku jsou osvobozeny fyzické nepodnikající osoby, státní instituce a další zákonem stanovené subjekty.

Za vlastní šetření, které je potřebné pro vydání tohoto certifikátu, je účtován poplatek v souladu s vyhláškou č. 221/2002 Sb., o náhradách nákladů za provedené odborné úkony ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů, a to položkou VK1 ve výši 250 Kč za každé provedené šetření. Tento poplatek je účtován výhradně prostřednictvím faktury v měsíčních intervalech.

Je potřeba oznamovat záměr budoucího vývozu rostlin/rostlinných produktů již v době jejich pěstování/výroby (kdy je potřebné předvývozní šetření)?

Při vývozu do třetích zemí (tj. zemí, které nejsou členskými státy Evropské unie s výjimkou Švýcarska) je v určitých případech nutné zásilky rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů opatřit rostlinolékařským osvědčením, a to v souladu s podmínkami dovážejícího, popřípadě provážejícího státu. Zcela nutné je to při vývozu všech komodit do Euroasijské unie. Některé země vyžadují uvést do rostlinolékařského osvědčení, většinou formou dodatkového prohlášení, splnění požadavků, které lze garantovat pouze v průběhu vegetace (prohlídka porostů během vegetace, vzorkování apod.). V takovém případě je nutné požádat ÚKZÚZ o provedení šetření v místě pěstování, výroby nebo zpracování příslušných rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, a to ve vhodném termínu, aby mohla být požadovaná šetření řádně a včas realizována. Většinou jsou akceptovány **žádosti** podané do 15. června daného roku, kdy je možné ještě uskutečnit

požadované šetření. V případě pozdního zaslání žádosti, kdy nebude možné garantovat požadavky dovážejícího, nebude rostlinolékařské osvědčení vystaveno. Pokud se provádí uznávání porostu v rámci certifikace ISTA nebo OECD, tak bude probíhat pouze jedna kontrola porostu, při které budou ověřeny i požadavky pro vývoz.

Šetření v místě pěstování, výroby nebo zpracování provádí ÚKZÚZ. Právnícké nebo fyzické osoby požádají ÚKZÚZ o provedení tohoto šetření prostřednictvím žádosti (vzor je k dispozici na webových stránkách). Šetření je zpoplatněno v souladu s vyhláškou č. 221/2002 Sb., sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů. V případě šetření před vývozem je zpoplatnění účtováno podle bodu 13., tj. 220 Kč za každou započatou hodinu. Případný rozbor odebraných vzorků je účtován rovněž podle této vyhlášky.

Co je předvývozní osvědčení a jak jej mohu obdržet?

Předvývozní osvědčení (podle č. 102 PHR) je vystaveno na základě podané žádosti a ověření splnění požadovaných garancí. Toto osvědčení je ve vystavuje pro orgány členských států EU a cílem je informovat, že byly uplatněny určité fyto-sanitární postupu. Tento doklad se využívá již nyní pod označením „Harmonizovaný formulář vnitřní fyto-sanitární komunikace“. Ověření fyto-sanitárních podmínek, vč. případného ošetření, je stejné jako u vystavení rostlinolékařského osvědčení.

Potřebuji rostlinolékařské osvědčení nebo jiný doklad pro převoz rostlin a rostlinných produktů, určených k vývozu do třetích zemí, v rámci EU?

V rámci EU se nevyužívá rostlinolékařské osvědčení pro garanci splnění fyto-sanitárních podmínek. Výjimkou může být transport zásilky přes stát, který není členským státem EU, kdy některé státy vyžadují na některé komodity vystavit rostlinolékařské osvědčení.

Pro ostatní garance bude nově využíváno tzv. předvývozní osvědčení vydané v souladu s čl. 102 PHR. V současné době je tento dokument vydáván v ČR pod označením „Harmonizovaný formulář vnitřní fyto-sanitární komunikace“.

Mohu zažádat o příslušné doklady elektronicky?

Existuje možnost přímého elektronického podání do národního systému IS VK přes webové rozhraní. Je nutné se předem registrovat a získat přístupová práva do systému, registraci provádí regionální zemědělské agentury (portál Farmáře). Poté již je možné zadávat veškeré údaje elektronicky.

Samozřejmě platí příjem jakýchkoliv podkladů elektronicky na podatelnu ÚKZÚZ.